

Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi Thomae tomi quinque

Accvratam Qvæstionvm D. Thomæ, Ab LXXXIV. Vsque ad finem: &
Disputationum de virtute Pœnitentiæ, De Clauibus, De Sacramentis
Pœnitentiæ, & Extremæ Vnctionis, De Purgatorio, Suffragiis & Indulgentiis,
expositionem complectens : Accesserunt Indices quinque: ... Postremus

Suárez, Francisco

[Köln], 1616

Sectio 3. Vtrum omnia peccata mortalia referuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93815)

Differentia inter excommunicationem et non referuam.

Distinctione fundamentum contraria sententia.

Tridini.

confiteri: ergo signum est sublatam fuisse iurisdictionem non solum ad absoluendum a censura, sed etiam immediate ad absoluendum a culpa. Et hæc est magna differentia inter excommunicationem non referuatam, & referuatam, quod illa non tollit iurisdictionem ad absoluendum a culpa, quamuis prohibeat prius ab illa absolueri, quam a censura, & id eo, si casu, vel etiam ex malitia confessoris inuertatur hic ordo sine culpa poenitentis, qui bona fide absoluitur a culpa, non præmissa absolutione a censura, sacramentalis absolutio valida est: quia nihil deest, quod sit de substantia eius, vt infra tractando de excommunicatione latius dicturi sumus: in presenti autem absolutio sacramentalis a culpa nulla est, non obstante bona fide poenitentis, vt nunc supponimus, & ex dicendis constabit: ergo signum est aliquid necessarium ibi deesse: hoc autem nihil esse potest nisi iurisdictione sacerdotis: quia ex parte poenitentis nihil deest: ergo per talem referuationem aufertur iurisdictione in ipsam culpam; nihil autem aliud est culpam in se & immediate referuat.

Ad fundamentum autem contrariae sententiae, iam ostentum est ex decretis ipsius colligi hunc modum referuationis. Quod etiam confirmari potest ex ca. Nuper, de Sentent. excomm. ibi, Ab eo, vel eius superiore sit absolutio delicti requirenda: expendo enim vocem delicti: & similia sunt multa. Quod si aliquando videantur verba referuationis referri specialiter ad censuram, non obstat: quia temper intelliguntur iuxta commune ius, & praxim Ecclesiae, quæ habet, vt in referuationibus Papalibus hæc duo coniuncta sint, culpa, & censura: quæuis enim vtraque in se referretur, non tamen vna sine alia. Per quod patet responsi ad aliud argumentum a posteriori: fateamur enim per se, & ex sola rei natura non bene sequi, referuatam censuram, esse referuatam culpam. Vnde Nauarr. supra dicit, Episcopo posse referuare sibi celsuras, non culpas: de quo mihi non constat, nisi fortasse in censura ab homine, quæ secum veluti affert referuationem, quatenus solus ille, qui eam tulit, vel superior potest eam auferre: quamuis necesse non sit, culpam, propter quam fertur, in se manere referuatam. Itaque hæc non sunt connexa per se & ex propriis rationibus, tamen ex vtu Pontificum vna non referuatur sine alia. Et ideo, sicut a principio habent hanc connexionem quasi in fieri, vt sic dicam, ita etiam in conseruari seu in duratione sua: & inde est, vt ablata censura, censetur referuatio culpæ sublata. Hinc etiam est, vt concessa potestate ad absoluendum a tali censura, censetur concessa ad absoluendum a culpa, & e conuerso: quæ vnico verbo dici solet potestas absoluendi a cibus referuatis Pontificis, vt loquitur Concilium Tridentinum. sess. 24. c. 6. & loquuntur multa privilegia, per quæ constat non dari tantum iurisdictionem tollendi censuram: sed etiam culpam: quia sine tali privilegio neutra haberetur: ergo illa consecutio non in eo fundatur, quod culpa non fuerat per se referuata: sed in hoc, quod vtraque iurisdictione in foro interno coniunctum datur. Vltima denique confirmatio ex ratione in contrarium facta soluta est: nam ex ea constat maiorem esse referuationem culpæ hoc modo factam, quam priori, & consequenter, non aliter satisfieri intentioni referuantis: nam de illius verbis iam satis dictum est.

SECTIO III.

Vtrum omnia, & sola peccata mortalia referuentur, vel etiam referuari possint.

An peccata mortalia.

Principio queri hoc loco solet, an possint venialia peccata referuari. Et qui sentiunt ad absoluendum ab his peccatis non esse necessariam iurisdictionem,

vel illam datam esse omnibus sacerdotibus iure diuino, consequenter negant hæc peccata referuari posse, quibus fauet vsus Ecclesie, quæ nunquam concessit hæc peccata referuare. Nos vero diximus absolutionem ab his peccatis non dari sine iurisdictione, eamque a Summo Pontifice manare ad reliquos sacerdotes. Ex quo plane sequi videtur, posse hanc iurisdictionem limitari, & consequenter posse aliquod peccatum veniale referuari. Et declaratur in hunc modum: quia propter peccatum veniale potest incurri aliqua censura: scilicet, excommunicatio minor: possent ergo Pastores Ecclesie referuare sibi absolutionem a tali censura: ergo & absolutionem culpæ, propter quæ imponitur. Denique aliqui referunt interdum in religionibus aliqua peccata venialia referuari.

possint referuari.

Respondeo breuiter, non repugnare peccati veniale referuari quoad hoc, vt non possit sacramentaliter remitti, nisi a tali vel tali ministro, vel (quod perinde est) vt non possit ex confessione talis peccati confici hoc sacramentum, nisi coram tali iudice fiat: & hoc probat posterior ratio. Nihilominus non possunt peccata venialia ita referuari, vt maneat obligatio ea confitendi superiori referuanti: quia simpliciter nulla est obligatio confitendi hæc peccata, possuntque tolli alio modo sine villo ordine ad hoc sacramentum: neque hoc potest Ecclesia impedire. In quo est magnus discrimen inter venialia peccata, & mortalia. Atque hinc tandem fit, vt talis referuatio venialium peccatorum sit fere inutilis, ideoque non sit in vsu Ecclesie: quia, licet referuatur hoc peccatum, poterit a poenitente in confessione taceri sine culpa, vel, etiam dicatur, & confessor nolit ab illo absolueri, poterit cogi a poenitente, vt ab aliis absoluat, si satis illi est, cum non maneat ei obligatio tale peccatum iterum confiteri. Merito ergo talis referuatio non est in vsu, præterquam quod est improporcinata cum toto genere peccati venialis: nam referuatio introducta est propter grauitatem delictorum, a qua longe distat totus ordo venialium peccatorum. Atque hæc doctrina locum etiam habet in peccatis mortalibus semel confessis: illa enim simpliciter referuari non possunt, ita vt poenitens maneat sub obligatione illa iterum confitendi: suppono enim fuisse absolute ac per se remissa. Referuare autem illa solum, vt per absolutionem talis sacerdotis sacramentaliter iterum non remittantur inutile esset, & infructuosum, vt ex dictis a fortiori patet. Et ideo ex sententia omnium, postquam peccatum referuatum semel est per absolutionem per se & absolute ablatum, amplius referuatum non manet, vt in sequenti disp. latius declarabitur.

Quæstionem respondetur.

Secundo dubitari potest de peccatis mortalibus mere internis, quæ sola cogitatione consummatur, an referuari possint. Videtur enim non posse: quia Ecclesia nihil potest per se præcipere circa actus mere internos: ergo neque etiam potest illos referuare. Vnde etiam consuetudo Ecclesie obseruat, vt talia peccata non referuentur. Item Ecclesia non potest propter hæc peccata censuras imponere: ergo nec potest illa referuare. Et fortasse qui putant iurisdictionem ad absoluendum a peccatis datam esse iure diuino, dicerent, non posse Ecclesiam illam limitare circa actus mere internos, sed solum circa exterios. Veritas tamen est, in rigore non deesse in Ecclesia potestatem ad referuanda hæc peccata. Ita docuit Caiet. 2. 2. quæst. 11. art. 5. & Soto dist. 18. quæst. 2. ar. 5. Ledesma 1. p. 4. quæst. 8. artic. 2. dub. 10. Et ratio est, quia omnis iurisdictione in hoc foro communicatur inferioribus per superiores pastores, tam ad absoluendum ab externis, quam ab internis culpis: ergo circa vtraque possent, si vellent, illam iurisdictionem limitare, atque ita peccata interna referuare. Vnde, licet Ecclesia in foro exteriori nihil possit circa hæc peccata, & ideo nec specialiter illa prohibere, nec punire valeat; tamen in hoc foro habet iurisdictionem,

An peccata mortalia mere interne possint referuari.

Quæstionem soluit. Caiet. Soto Ledesma.

vt de eis iudicium ferat, & ipse peccator iure diuino tenetur ea deferre ad hoc iudicium, & in eo esse sui accusator, & testis contra se: ideoque etiam posset Ecclesia iudicium de his peccatis internis committere designatis quibusdam iudicibus. Quod aliquo modo fecit per diuisionem iurisdictionum: non enim quilibet sacerdos potest ab his peccatis mortalibus mere internis absolueri, sed tantum illi, quibus data est per Summum Pontificem ordinaria vel delegata iurisdicção. Per modum autem reseruationis hoc Ecclesia ordinarie non facit, sed quibus committit iurisdictionem ad absoluendum peccatis mortalibus, dat iurisdictionem absolutam ad absoluendum ab his internis, non quia non posset eam limitare, sed quia non iudicauit expediens id facere, eo quod illa peccata sint per se occulta, & non inferant noxium aliis, nec moraliter loquendo, indigeat speciali curatione, quæ ab ordinariis iudicibus adhiberi non possit. Hoc autem non obstante, nonnulli pralati peccata aliqua mere interiora sibi reseruare cœperunt, maxime heresim mentalem. Quod factum aliqui viri docti non probant: quia est alienum ab vniuersali Ecclesie consuetudine, quæ videtur declarare ex Pontificum, & Ecclesie voluntate materiam hanc non esse capace[m] reseruatiõnis. Ego verò solum nunc assero, illam consulendam non esse, si tamẽ fiat, seruanda esse. Ratio autem contra hanc potestatem facta, soluta iam est. Neque est simile, quod de censura asserbatur, quia censura est pena pertinet ad iurisdictionem fori contentiosi, quæ non extēditur ad actus mere internos: reseruatio autem non est pena, sed est limitatio iurisdictionis fori poenitentialis, quæ per se cadit in actus pure internos.

An omnia peccata mortalia reseruari possint.

Atque hinc conuenit a fortiori, nullum esse peccatum mortale externum, quod reseruati non possit quantum est ex se, vt eadem ratio ex iurisdictione sumpta conuenit. Quæri vero ulterius solet, an sicut possunt omnia diuise reseruari, possint etiam collectiue, sed hoc nullam habet nouam difficultatem. Potest enim Ecclesia aliquibus sacerdotibus non dare iurisdictionem ab illo peccato mortali: nam hoc modo se habet nunc circa simplices sacerdotes: illa vero non dicitur propria reseruatio, de qua nunc agimus, sed est potius totalis negatio iurisdictionis ad absoluendum à peccatis mortalibus, reseruatio autem dicit limitationem seu partialem priuationem talis iurisdictionis. Clarum est autem non posse hoc modo totam iurisdictionem ad absoluendum, ab his mortalibus auferri ab omnibus Ecclesie sacerdotibus infra Summum Pontificem, neque etiam ab omnibus ordinariis pastoribus: nã illud esset contra rationem sui muneris, & contra utilitatem ipsorum poenitentium, vt per se notum est. Quod maxime verum habet respectu secularium. Inter religiosos vero ferunt interdum fuisse vstitum, vt omnia peccata mortalia exteriora essent reseruata superiori. Sed hic modus reseruatiõnis nimis onerosus, & periculosus esset subditis in quo cunque statu existētibus, & ideo probandum non est. Nunc verò ex speciali decreto edito à S. D. N. Clemente octauo, anno 1594. non solum hoc est religiosis prohibitum, sed etiam certi casus præscripti, quos reseruare possint, quos infra numerabimus. Ex quo tandem concluditur, quauis absolute, omnia peccata mortalia exteriora diuise sumpta reseruari possint, tamen licite, & secundum rectum ordinem nõ quilibet posse reseruari, sed ea tantum, quæ habent specialem grauitatem huic rigori proportionatum, vt in sequenti seet. amplius explicabimus.

Quæ peccata de facto reseruata sint.

Iam vero inquirendum superest, quænam peccata de facto reseruata sint: quod tam de Pontifice quam de Episcopis inquiri potest: nam de Parochis iam diximus, nulla peccata specialiter eius reseruari, & ideo nihil est quod de illis dicamus, sed loco

A eorum dicemus aliquid de superioribus religiosorum, quibus interdum sic reseruatio, licet sint immediati pastores. Quoniam vero Summi Pontifices sibi peccata non reseruant, secundum ordinariũ ius, nisi cum adiuncta excommunicatione sibi reseruata ideo de casibus Pontificis nihil hoc loco dicemus vsq[ue] ad materiam de excommunicatione, vbi omnes sigillatim numerabimus, & explicabimus. Quoad Episcopos vero tribus modis intelligi potest eis fieri hæc reseruatio. Primus est per statuta Episcoporum: de quibus nihil dicere possumus, quia pendet ex facto, & in variis diocesis sunt varia, ideoque in singulis diocesis consulendæ sunt constitutiones synodales. Secundus modus est per consuetudinem, de quo idem dicimus, quia etiam consuetudo est varia, & pertinet ad factum, vbi tamen de illa confiterit, seruanda est. Tertius modus ea iure communi, & ita solent quinque, vel sex casus numerari iure communi reseruati Episcopis ex Extrauag. Super cathedram, de sepulchris.

ASSERTIO.

Mihi autem videtur ex solo iure communi, & conclusa consuetudine, nullum peccatum esse reseruatum Episcopis. Omitto dispensationes votorum, & similia, quæ Summi numerant inter hos casus reseruatos improprisime, vt Nauarrus optimè aduertit, quia hic non agimus de omni actu iurisdictionis, præsertim exterioris, sed solum de reseruatiõne culpæ in ordine ad abolitionem sacramentalem. Probo ergo assertionem primo, quia ex dicta Extrauag. non sumitur argumentum firmum, nam profus reuocata est in Clement. Dubium, de Sepulchris. Et licet aliqui contendant non esse reuocatum simpliciter, sed quoad aliqua, quod significat Glossa ibi, & Syluester verb. Casus: tamen verbaruocatiõnis absoluta sunt. Omnino cogamus. Et quantum non esset vniuersalis, haberet locum in hoc puncto: nam spectabat ad restringenda privilegia Mendicantium, quæ restrictio in alio textu tollitur. Ad præterea, Pontificem ibi non condidisse nouum ius de reseruatiõne casuum, sed obiter reuocasse casus, qui tunc erant reseruati communi iure, aut consuetudine: & forsasse tunc illi casus erant recepti nunc autem ex vi illius iuris non oportet reseruatiõnem durare. Et ita in primo casu ibi numerato, qui est, quando peccatum habet ex iure annexam poenitentiam publicam, omnes fatentur iam non esse in vsti, quia hæc poenitentia iam sublatæ sunt: & hi quæ supersunt, pertinent ad forum contentiosum, nec ratione illarum reseruantur peccata, nisi etiam habeant censuram annexam.

Secundus casus est, quando habet excommunicationem maiorem annexam. Sed hoc solũ est verũ, quando excommunicatio per se est reseruata Papæ, & in aliquo particulari casu committitur Episcopo in iure, v.g. sepe fit in excommunicatione canonis. Si quis suadente, & in Tridentino sess. 24. cap. 6. fit in omnibus occultis: tunc enim illa non est tam reseruatio, quam delegatio. At vero quando excommunicatio simpliciter fertur in iure, nulla fit reseruatio Episcopo, sed quilibet Parochus: vel alius æqualis illi in iurisdictione potest & à culpa, & tali excommunicatione absolueri, iuxta, capit. Nuper, de Sent. excommun. in 6. Et in hoc etiam conueniunt Angel. Nauarr. num. 262. & omnes. Neque excipio excommunicationem reseruatiã Episcopo, quia existimo directe & proprie nullam talem esse in iure: quoad alibi, Deo date, ostendam. Dico etiam, in excommunicationibus reseruatis Episcopis per eorum statuta, vel sententias non statim haberi, quod ipsa peccata in se maneant reseruata: quia, vt dixi, illa duo sunt distincta: imo interdum potest reseruati censura, & non culpa. Consideranda er-

Tribus modis fit Episcopo reseruat. Primo. Secundo.

Tertio.

Ex solo iure communi nullum peccatum esse reseruatum Episcopis nisi in iurisdictione.

Syluester.

Trident.

Angel. Nauarr.

da ergo sunt verba referuationis, consuetudo, & po- A

Cat. Navar. Angel. Syluest. Hostien.

tertius casus est si peccatum habeat annexam irregularitatem. Sed veritas est, dispensationem irregularitatis esse referuatam, vel Pontifici, vel Episcopo, si sit occulta. Cuius autem per se referuata non estimo, stante irregularitate, potest quis absolui a tali culpa, a quolibet proprio: quia irregularitas (in quo inter alia differt ab excommunicatione) non impedit sacramentorum susceptionem. Et hæc est etiam sententia communis ex Caietan. verb. Irregulariter, & Nauarro, & Angelo supra, & Syluestro ver. Casus, q. 3. Et sumitur etiam ex Glossa in cap. Si Episcopus, de Pœnit. & remiss. quam sequuntur Hostien. & alij, qui, numerantes casus Episcopales, huius mentionem non faciunt.

Quartus casus est de peccato incendiarij, qui numeratur in dicta Extrauag. Sed iam dixi, ex vi illius textus nullam habere referuationem. Solet tamen præterea colligi hic casus ex capit. Pessimam, 23. q. 8. Sed ibi nullam inuenio referuationem, sed solum præceptum quoddam, vt talis peccator non absoluitur, nisi tali, vel tali pœnitentia imposita, in qua Episcopus dispensare non possit: ibi tamen non limitatur absolutio, vel impositio pœnitentiæ ad solum Episcopum. Nihilominus Nauar. dicit hunc casum esse receptum communi opinione, & vsu: quod si ita est, erit referuatus ex vi consuetudinis, non ex vi iuris. Adueruo etiam obiter, hoc peccatum non habere ipso iure excommunicationem annexam, tamen, si semel ab homine feratur excommunicatio, ratione illius statim manet referuata Papæ, ex capit. Tuam, de Sent. excom.

Conc. Lat.

Quintus casus est publica blasphemia ex cap. Statuimus, de Maledicis. Tamen ibi solum est sermo de pœnitentia propter hoc peccatum iniungenda in foro exteriori, vt etiam Nauar. aduertit. Vnde in Concilio Later. sub Leone X. sess. 9. in tit. de Reformatione curiæ, §. Ad abolendam, imponitur specialis pœna propter hanc culpam in ordine ad forum cœntentiosum. Vterius vero præcipitur confessoribus, vt ab hoc peccato non absoluant, nisi scruentur imposita pœnitentia: supponitur ergo posse absolueri. Alij præterea casus numerantur in illa Extrauag. Inter cunctas, qui non dicuntur iure referuati, sed consuetudine, quæ consuetudo ibi approbatur, & coarctatur ad homicidas voluntarios, falsarios, violatores Ecclesiasticæ immunitatis, & sortilegos. Quos casus Syluest. verbo Casus, q. 4. Nauar. & Ang. supra variis modis amplificat, scilicet homicidium, ad mutilationem, peccatum falsarij ad peccatum tacendi veritatem coram iudice legitime interrogante, & ad peccatum aduocati, procuratoris, & notarij ostendentis parti aduersæ scripturas alterius: & peccatum violationis immunitatis ad plura alia sacrilegia. Que omnia ipsi nullo iure probant, cum tamen materia ex se, cum sit odiosa potius restrictionem postulet, quam ampliationem. Neque in ea valet argumentum à simili, neq; à paritate rationis, sed præcise standum est verbis legis, si hæc essent iure referuata: tamen, quia hæc non dicuntur referuata ex vi iuris, sed ex consuetudine, illa consulenda est, vt feratur iudicium, tam de casibus, quam de ampliationibus eorum: forte enim vniuersalis non est, neque eiusdem modi in omnibus Episcopatibus. Quod vero Nauar. addit de peccato vsurpandi, vel retinendi incerta bona, non video quod habeat fundamentum.

Syluest. Nauar. Angel.

Peccata referuata. liguisti à S. D. N. Clem. VIII.

Superest vt dicamus de religiosis, quorum instituta singula non sunt hoc loco à nobis explicanda, sed solum adnotanda supra notata constitutio Clementis VIII. in qua hæc tantum peccata voluit esse posse religiosis referuata. Primum, veneficia, incantationes, sortilegia. 2. Apostasia à religione, siue habitu dimisso, siu' pœnitentia, quando eo peruenit, vt extra septa monasterij

seu conuentus fiat. 3. Nocturna ac furtiua è monasterio seu conuentu egressio, etiam non animo apostatandi facta. 4. Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale. 5. Iuramentum falsum in iudicio regulari, seu legitimo. 6. Procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum factum, etiam effectu non consecuto. 7. Falsificatio manus, seu sigilli officialium monasterij, aut conuentus. 8. Furtum de rebus monasterij seu conuentus, in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale. 9. Lapsus carnis voluntarius opere consummatus. 10. Occisio, aut vulneratio, seu grauis percussio cuiusque personæ. 11. Malignum impedimentum, aut retardatio, aut spertio literarum à Superioribus ad inferiores, vel ab inferioribus ad superiores. Est autem circa hos casus aduertendum primo, non statui à Pontifice, vt omnes hi casus sint in Religionibus referuati, sed permitti tantum vt Superior religionis possit hos casus sibi referuare, aut omnes, aut eorum aliquos, prout subditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerit: prohiberi autem ne superiores regularium, præter hæc peccata, alia sibi referuent, propria, scilicet auctoritate. Addit enim statim ibidem Summus Pontifex, Si quod aliud præterea peccatum graue pro religionis conseruatione, aut pro conscientia puritate, referuandum videbitur, id non aliter fiat, quàm generalis Capituli in toto ordine, aut Prouincialis in Prouincia maturæ discussione, & consensu.

Ex quibus verbis colligi videtur, non relinqui potestatem Superioribus religionis, vt pro aliqua particulari domo casum aliquem referuent, sed tantum pro tota religione, vel pro tota aliqua prouincia: & tunc potestas non conceditur Generali, aut Prouinciali per se, sed cum consensu Capituli generalis, aut prouincialis. Nihilominus tamè existimo, & ad bonum regimen alicuius domus expediret, specialiter in ea peccatum aliquod referuare, posse Superiorem cum consensu Capituli prouincialis huiusmodi casum, vel casus referuare: quia Pontifex ibi non præscribit, vt peccatum necessario referuandum sit pro tota religione, aut tota prouincia, sed solum ait, Si peccatum aliquod graue pro religionis conseruatione, aut conscientie puritate referuandum videbitur: potest autem pertinere ad conscientie puritatem, vt in vno loco fiat referuatio, quanuis non fiat in alijs, vt v. g. si locus sit expositus maioribus periculis, & ideo necessarium sit aliquid in eo seuerius præcipi, & obseruari. Requiritur autem etiam tunc consensus Capituli prouincialis: quia Summus Pontifex, nec soli personæ alicuius Superioris, nec soli Capitulo vnus domus hanc potestatem committit. Nec refert, quid id non fiat pro tota prouincia: nam satis est, vt fiat in aliqua parte eius: quidquid enim Prouincialis agit in aliqua domo prouinciæ suæ, vere dicitur agere in sua prouincia: neque aliud Summus Pontifex requirit.

Solet autem interdum Abbas, aut Rector domus aliquid prohibere sub excommunicatione ipso facto incurrenda, illius absolutionem sibi referuando, vt v. g. ne religiosus cum è monasterio cum facultate egreditur, in aliquo domo ciuitatis ingrediat, tur sine speciali Superioris voluntate, vel quid simile. Et ideo quaesitum est, an post hanc ordinationem Clementis possint Superiores regularium domorum hanc referuationem facere. Videntur enim non posse sine consensu Capituli prouincialis, quia omnis casuum referuatio illis interdicta est: hæc autem est cuiusdam casus referuatio, quia, referuata excommunicatione, non potest religiosus ille absolui à sua culpa, nisi à suo Superiore, quod est contra Pontificis intentionem. Atq; ita aliquibus vitis doctis visum est. Ego tamen oppositum censeo probabilius, nimirum hanc potestatem non esse ablatam Prælati religionum: quia Clemens expressè loquitur de referuatione culpæ. Verba enim eius sunt, Nemo ex regularium Superioribus peccatorum absolutionem sibi referuet, exceptis iis, &c. In casu autem proposito non

ix

ii

Prima sent.

Oppositi sententia probatur.

non reservatur peccati absolutio, sed censura quæ longe diuersa est, & ad diuersum forum, & iurisdictionem spectat. Nec satis est, quod, per se loquendo, non potest dari absolutio à peccato non ablata censura: hoc enim accidentarium est: sufficit enim quod non sit idem, vt ab vna ad aliam non sit prohibitio extendenda, præsertim cū respectu Superiorū sit onerosa, & vsum iurisdictionis restringens. Accedit, quod non est dubium, quin possunt hi Prælati huiusmodi excommunicationes ferre, sicut antea poterant: talis autem excommunicatio est ab homine, cuius absolutio veluti ex natura sua est reservata iudici ferenti: sicut ergo per constitutionem hanc non est ablata potestas ferendi excommunicationē ab homine, ita nec prohibita est talis censuræ reservatio. Verum est illam censuram non esse per sententiam specialem, sed per generalem, de qua est probabilis opinio, non magis esse de se reservatam, quā censuram à iure, veruntamen & opposita opinio non caret probabilitate, vt suo loco videbimus: & præterea qui fert sententiam, potest hanc intentionem suam, & mentem declarare, & tunc non est dubium quin id operetur præcise circa censuram, & non circa culpam. Quare, si ita fiat, non censeo hoc per se prohibitum ex vi huius constitutionis, quanquam melius censebimus id non facere sine speciali Capituli provincialis consensu ad omnem dubitationē tollendam.

SECTIO IV.

Virum peccata possint reservari pro arbitrio Superioris absque legitima causa.

An licite fiat dicta reservatio.

Duplex potest esse quæstionis sensus. Vnus est, an hoc possit fieri licite: alius, an valide. Prior sensus difficultatem non habet: nam certum est, superiores non licite facere hanc reservationem, nisi ex iusta causa: quia per se est onerosa subditis, & reddit difficilem vsum sacramenti, & ideo non potest licite fieri pro sola voluntate Superiorum, sed pro utilitate subditorum, ad quam hæc potestas principaliter ordinatur, quod amplius in sequentibus explicabitur, & confirmabitur. Vt ergo dicamus de alio sensu, distinguendum est de hac reservatione facta tantum in ordine ad delegatum, vel in ordine ad alios ordinarios pastores inferiores. Nam respectu delegati certum est ex consensu Doctorum, quos referemus, validam esse reservationem, quantum solo arbitrio sine necessaria causa fiat. Cuius ratio est: quia qui hoc modo committit alteri iurisdictionem suam, non ex debito iustitiæ, sed ex sua voluntate id facit: ergo potest non totam, sed partem iurisdictionis committere ex eadem tantū voluntate: ergo potest dare iurisdictionem ad quædam peccata, & non ad alia, quod est illa reservare.

Respondetur quantum ad delegatos.

Limitatio.

Reprobatur.

Dicitur vero aliqui, etiamsi hoc verum sit in prima concessione iurisdictionis, tamen postquam semel tota delegata est, non posse per reservationē coarctari sine causa. Tamen, loquendo de absoluta potestate, non est necessaria limitatio: quia delegatio non est absoluta donatio, sed quedam concessio, quæ semper pendet à voluntate delegantis: & ideo sicut potest eam reuocare, ita & coarctare. Soli sunt obseruanda duo. Vnum est, quod licet ex parte delegati per se non sit iniuria in hac reservatione: ex parte vero subditorum, propter quos hæc iurisdictionis delegatur, poterit esse illicita, si absque rationabili causa, & imprudenter fiat: nam Pastores Ecclesie non habent hanc potestatem tanquam absoluti domini, vel propter suum commodum, sed vt Christi Vicarij propter bonum ouium: & ideo, si per hanc reservationem nimium onerosi sint subditis, vel ex-

ponant eos aliquibus periculis, grauius peccabunt contra charitatem, abutēdo potestate sua. Sicut etiam male facerent non delegando absolute hanc iurisdictionem aliquibus cum eisdem in commodis ouium. Nunquam tamen audeo dicere talem reservationem esse irritam, vel nullam, propter similem imprudenciam reservantis: quia nunquam est contra iustitiam, nec deest absoluta potestas. Et sæpe accidit vt vsum potestatis habeat effectum, etiam minus prudens sit, & rationabilis, vt in superioribus tactum est, & patet in dispensationibus, & similibus, & maxime in effectibus negatiuis, qualis est hæc reservatio; tantum enim est non concessio iurisdictionis quoad aliquam partem. Cauendum præterea est postquam semel facta est delegatio, ne illius coarctatio, aut reuocatio sine rationabili causa facta, cedat in infamiam ipsius delegati: nam ex hac parte posset esse illicita: præsertim continget, quando ad certum tempus commissio est facta, & ante illud lapsū reuocatur, tamen hoc totum accidentarium est.

Quando vero reservatio fit respectu inferioris pastoris habentis ordinariam iurisdictionem, maior est difficultas, quia inferior habet intrinsecum & proprium ius: & ideo est varietas opinionū. Prima absolute dicit esse nullam. Ita sentit Soto supra circa 2. argum. & Ruard. art. 3. Effetque hæc sententia necessaria, si omnes hi pastores haberent iurisdictionem iure diuino: nam quoties aliquo modo im-

mutadum est ius diuinum, vt valida sit actio, requiritur: causa: propter hoc enim dispensatio, v. g. in iunio, quantum illicite, & sine causa concedatur Papa, valida est, quia est tantum in iure humano: dispensatio autem in voto, si fiat sine causa, non solum illicita, sed etiam nulla est, quia attingit ad quod modo ius diuinum; sic ergo in præfenti, &c. Quia vero non admittimus illud fundamentum, potest hoc modo ratio induci: quia pastores, saltem ex suppositione officij, habent intrinsecum, & naturale ius ad suam iurisdictionem: ergo saltem hoc titulo non possunt sine causa illa priuari, nec licite, nec valide. Confirmatur, quia postquam aliquis recepit Episcopatum, aut beneficium, non potest illo priuari sine causa. Similiter nullus potest suspendi ab officio, vel beneficio, solo arbitrio alterius sine causa, eritque talis suspensio nulla, si fiat: ergo similiter in præfenti.

Secunda opinio absolute affirmat talem reservationem esse validam. Ita sentit Syluest. Confessor. 1. q. 3. & Henric. quodlib. 1. q. 27. Fundamentum est, quia superior semper conferit iurisdictionem dependentem à sua voluntate: & ideo, si auferat illam circa aliquod peccatum, factum tener, etiam si forte sine conuenienti ratione id faciat. Quæ opinio valde probabilis est.

Tertia opinio distinguit inter Summum Pontificem respectu omnium inferiorum, & Episcopos respectu Parochorum: & de Pontifice approbat secundam sententiam propter fundamentum eius, & quia à Pontifice manat omnis iurisdictionis in Episcopis vero approbat primam sententiam. Ita sentit Maior d. 17. quæst. 1. & Angelus verb. Casus, & non displicet Soto. Fundamentum autem posterioris partis est, quia institutio, & iurisdictionis Parochorum non est ab Episcopis, sed à Summo Pontifice: & ideo nec Parochias diuidere, aut mutare, neque aliquid simile facere possunt Episcopi propria potestate, nisi à Pontifice delegentur: vt sumi etiam potest ex Concilio Trident. sess. 23. cap. 4. de Reformat. ibi, Episcopis vt Apostolica Sedis delegati, &c. Ac pinde, si absolute legitima causa reservent, nihil faciunt. Atque hæc distinctio non caret probabilitate.